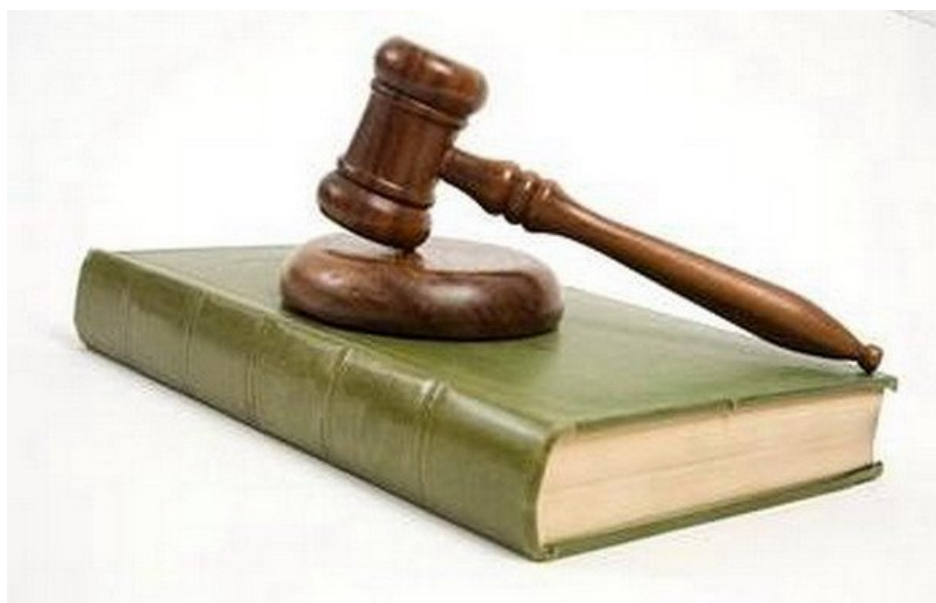

การจัดการความรู้ (Knowledge Management)

เรื่อง

กฎหมายที่บุคลากรควรรู้

“ความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่”

กองบริหารงานบุคคล

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

คณะกรรมการผู้จัดทำ (KM)

1. นายยศกร	สายมัน	ตำแหน่งนิติกรชำนาญการพิเศษ	ประธานกรรมการ
2. นางสาวปวีณา	มาตย์จันทร์	ตำแหน่งผู้ปฏิบัติงานบริหาร	กรรมการ
3. นางสาวอารี	บุญช่วยส่ง	ตำแหน่งบุคลากร	กรรมการ
4. นายสิทธิกุล	คำตา	ตำแหน่งนิติกร	กรรมการ
5. นางสาวเสาวลักษณ์	สังข์น้อย	ตำแหน่งนิติกร	กรรมการและเลขานุการ

ที่ปรึกษา

นางสุดารัตน์ ผดุง

ผู้อำนวยการกองบริหารงานบุคคล

ความเป็นมาและเจตนารมณ์

ความเป็นมา

ร่างพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ได้ถูกเสนอโดยคณะรัฐมนตรีพร้อมกับร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. โดยคณะรัฐมนตรีมีเหตุผลในการเสนอร่างพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ตามที่ได้ปรากฏตามคำแถลงต่อรัฐสภาว่าเนื่องจากในขณะเสนอร่างได้นำประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้เป็นหลักในเรื่องความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ซึ่งแม้เจ้าหน้าที่จะทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต หากมีข้อผิดพลาดบกพร่องไปบ้างก็ต้องรับผิดไปทุกกรณีและทางราชการสามารถใช้สิทธิไล่เบี้ยได้เต็มจำนวน นอกจากนี้ ยังมีเรื่องลูกหนี้ร่วมซึ่งเป็นไปตามหลักประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ คณะรัฐมนตรีในขณะนั้นเห็นว่าหากเจ้าหน้าที่ของรัฐมิได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ให้เกิดความเสียหาย ในการปฏิบัติราชการเจ้าหน้าที่ผู้นั้นก็ไม่ต้องรับผิดโดยรัฐจะเป็นผู้รับผิดชอบทั้งหมด ซึ่งเป็นการเอาหลักมาจากกฎหมายต่างประเทศ เมื่อรัฐต้องการให้เจ้าหน้าที่ทำงานอย่างมีเหตุผล มีขั้นตอน รวดเร็ว หากเจ้าหน้าที่กระทำโดยสุจริตและมีข้อผิดพลาด เจ้าหน้าที่ผู้นั้นก็ไม่ต้องรับผิด แต่จะรับผิดต่อเมื่อเจ้าหน้าที่จงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง สำหรับความเสียหายจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่เกิดกับบุคคลภายนอก รัฐจะต้องเป็นผู้ชดเชยค่าเสียหายให้กับบุคคลภายนอก ส่วนเรื่องหลักของลูกหนี้ร่วมจะไม่นำมาใช้หากเจ้าหน้าที่ผู้ใดทำผิดส่วนไหนก็ควรรับผิดชอบเพียงเท่านั้น ไม่ต้องรับผิดเต็มจำนวนเหมือนประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ใช้อยู่ในขณะเสนอร่าง โดยร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. คณะรัฐมนตรีมีความมุ่งหมายเพื่อให้ระบบการบริหารราชการดีขึ้น โปร่งใส และอธิบายได้

เจตนารมณ์

หลังจากร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับได้ผ่านขั้นตอนการพิจารณาจากสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามาตรฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเล่ม 113 ตอนที่ 60 ก ลงวันที่ 14 พฤศจิกายน 2539 และเริ่มมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2539 ซึ่งเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิด ของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ตามที่ปรากฏท้ายพระราชบัญญัติดังกล่าวคือ การที่เจ้าหน้าที่ดำเนินกิจการต่าง ๆ ของหน่วยงานของรัฐนั้น หาได้เป็นไปเพื่อประโยชน์อันเป็นการเฉพาะตัวไม่การปล่อยให้ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ในกรณีปฏิบัติงานในหน้าที่และเกิดความเสียหายแก่เอกชนเป็นไปตามหลักกฎหมายเอกชนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงเป็นการไม่เหมาะสมก่อให้เกิดความเข้าใจผิดว่าเจ้าหน้าที่จะต้องรับผิดในการกระทำต่าง ๆ เป็นการเฉพาะตัวเสมอไป เมื่อการที่นำไปทำให้หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอกเพียงใด ก็จะมีการฟ้องไล่เบี้ยเอาจากเจ้าหน้าที่เต็มจำนวนนั้น ทั้งที่ บางกรณีเกิดขึ้นโดยความไม่ตั้งใจหรือความผิดพลาดเล็กน้อยในการปฏิบัติหน้าที่ นอกจากนั้น

ยังมีการนำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมในระบบกฎหมายแพ่งมาใช้บังคับให้เจ้าหน้าที่ที่ต้องร่วมรับผิดชอบในการกระทำของเจ้าหน้าที่ผู้อื่นด้วย ซึ่งระบบนั้นมุ่งหมายแต่จะได้รับเงินครบถ้วนโดยไม่คำนึงถึงความเป็นธรรมที่จะมีต่อแต่ละคน กรณีเป็นการก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่และยังเป็นการบั่นทอนขวัญกำลังใจในการทำงานของเจ้าหน้าที่ด้วย จนบางครั้งกลายเป็นปัญหาในการบริหารเพราะเจ้าหน้าที่ไม่กล้าตัดสินใจดำเนินงานเท่าที่ควร เพราะเกรงความรับผิดชอบที่จะเกิดแก่ตน อนึ่ง การให้คุณให้โทษแก่เจ้าหน้าที่เพื่อควบคุมการทำงานของเจ้าหน้าที่ยังมีวิธีการในการบริหารงานบุคคลและการดำเนินการทางวินัยกำกับดูแลอีกส่วนหนึ่ง อันเป็นหลักประกันมิให้เจ้าหน้าที่ทำการใด ๆ โดยไม่รอบคอบอยู่แล้ว ดังนั้น จึงสมควรกำหนดให้เจ้าหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบทางละเมิดในการปฏิบัติงานในหน้าที่เฉพาะเมื่อเป็นการจงใจกระทำเพื่อการเฉพาะตัวหรือจงใจให้เกิดความเสียหายหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น และให้แบ่งแยกความรับผิดชอบของแต่ละคนมิให้นำหลักลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของรัฐจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

นอกจากนี้ ตามมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ได้กำหนดให้คณะรัฐมนตรีจัดให้มีระเบียบเพื่อให้เจ้าหน้าที่ซึ่งต้องรับผิดตามมาตรา 8 และมาตรา 10 สามารถผ่อนชำระเงินที่จะต้องรับผิดนั้นได้ โดยคำนึงถึงรายได้ ฐานะครอบครัวและความรับผิดชอบและพฤติการณ์แห่งกรณี ประกอบด้วย คณะรัฐมนตรีจึงได้วางระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ 113 ตอนพิเศษ 39 ง ลงวันที่ 15 พฤศจิกายน 2539 และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2539 โดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ดังกล่าวได้ยกเลิกระเบียบความรับผิดชอบของข้าราชการในทางแพ่งซึ่งออกตามมติคณะรัฐมนตรี แจ้งตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วน ที่ นร 155/2503 ลงวันที่ 1 ธันวาคม 2503 และบรรดา ระเบียบ ข้อบังคับ มติ คณะรัฐมนตรี รวมทั้งหนังสือเวียนของกระทรวงการคลังที่เกี่ยวข้องทั้งหมด และให้ใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ดังกล่าวแทน

ขอบเขตการบังคับใช้

ในส่วนของขอบเขตการบังคับใช้พระราชบัญญัติและระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ดังกล่าวบังคับใช้เฉพาะ “หน่วยงานของรัฐ” อันได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา ตลอดจนหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ซึ่งในปัจจุบันได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดองค์กรอิสระให้เป็นหน่วยงานของรัฐ ดังนี้

1. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
2. มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
3. สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข

4. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
5. สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
6. องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก
7. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
8. สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์
9. สถาบันพระปกเกล้า
10. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
11. มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
12. สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา
13. สำนักงานศาลปกครอง
14. สำนักงานศาลยุติธรรม
15. สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (องค์การมหาชน)
16. สำนักงานสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (องค์การมหาชน)
17. สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
18. โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ (องค์การมหาชน)
19. โรงพยาบาลบ้านแพ้ว (องค์การมหาชน)
20. สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน)
21. สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)
22. ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)
23. กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ
24. สถาบันมาตรวิทยาแห่งชาติ
25. แพทยสภา
26. บริษัทบริหารสินทรัพย์ไทย
27. สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
28. สภาเภสัชกรรม
29. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ
30. กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา
31. ทันตแพทยสภา
32. สภาการพยาบาล
33. สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

34. สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน)
35. องค์การมหาชนตามกฎหมายว่าด้วยองค์การมหาชน
36. มหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาของรัฐซึ่งไม่เป็นส่วนราชการและอยู่ในกำกับของรัฐ
37. สำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
38. สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจหลักทรัพย์
39. ครุสภา
40. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการ และสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา

ส่วนหน่วยงานของรัฐตามความหมายของพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 จะต้องอยู่ในฐานะที่ต้องเป็นเจ้าของทรัพย์สินได้ กล่าวคือ ต้องมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามมาตรา 52 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534

สำหรับ “เจ้าหน้าที่” ที่ได้รับความคุ้มครองตามความหมายของพระราชบัญญัติและระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ดังกล่าวได้แก่ ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่นไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในฐานะเป็นกรรมการหรือฐานะอื่นใด ซึ่งคำว่า “เจ้าหน้าที่” ตามความหมายของพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 รวมถึงบรรดาบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งหรือถูกสั่งให้ปฏิบัติงานแก่หน่วยงานของรัฐด้วยไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่หรือเอกชนก็ตาม โดยในส่วนของลูกจ้างที่จะอยู่ในบังคับของพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ได้นั้นจะต้องอยู่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐและได้มีการกระทำละเมิดก่อให้เกิดความเสียหายในการปฏิบัติหน้าที่ การที่จะพิจารณาว่าลูกจ้างคนใดเป็น “เจ้าหน้าที่” ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 หรือไม่นั้นอาจพิจารณาโดยจำแนกตามลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐกับบุคคลในสังกัด ซึ่งแยกพิจารณาออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

- 1) ลูกจ้างที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐที่มีลักษณะเป็นการปฏิบัติงานประจำและต่อเนื่อง มีการกำหนดอัตราเงินเดือนการเลื่อนขั้นเงินเดือน การลงโทษทางวินัยตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับ เช่น กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการประเภทต่าง ๆ หรือลูกจ้างประจำ หรือกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การรัฐวิสาหกิจ ลูกจ้างประเภทนี้มีฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ความรับผิดในมูลละเมิดของลูกจ้างประเภทนี้ย่อมเป็นไปตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539
- 2) ลูกจ้างที่หน่วยงานของรัฐได้ว่าจ้างให้ปฏิบัติงานในลักษณะเป็นครั้งคราวเฉพาะงานไม่ว่าจะมีสัญญาจ้างหรือไม่ก็ตาม ความสัมพันธ์ของบุคคลดังกล่าวกับหน่วยงานของรัฐที่ว่าจ้างย่อมเป็นไปตามข้อตกลงในสัญญา ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หากลูกจ้างกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐความรับผิดทางละเมิดย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สำหรับเนื้อหาของพระราชบัญญัติความ รับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กรณี คือ

1. กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ
2. กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก

ส่วนขั้นตอนการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติและระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าวมีดังนี้

หมวด 1 กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ

เมื่อเกิดความเสียหายต่อหน่วยงานของรัฐแห่งใดไม่ว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐแห่งนั้นจะเป็นผู้กระทำหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นเป็นผู้กระทำ จนทำให้เกิดความเสียหายขึ้นให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องแจ้งผู้บังคับบัญชาโดยไม่ชักช้า โดยให้รายงานต่อผู้บังคับบัญชาชั้นต้นแล้วให้ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นรายงานตามลำดับชั้นจนถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ตามนัยข้อ 7 แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ

การแต่งตั้งคณะกรรมการ

ในกรณีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของหน่วยงานของรัฐแห่งใด ตามข้อ 8 วรรคหนึ่ง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ กำหนดให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดที่เกิดขึ้น ซึ่งการดำเนินการตามระเบียบนี้เป็นการดำเนินงานเพื่อติดตามให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดต่อทรัพย์สินของหน่วยงานของรัฐได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ดังนั้น หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดตามที่กำหนดไว้ในข้อ 8 วรรคหนึ่ง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ จึงหมายถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินที่ได้รับความเสียหายส่วนการพิจารณาว่าหน่วยงานใดเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่ได้รับความเสียหายนั้นในทางปฏิบัติให้ถือว่า หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดหาทรัพย์สินดังกล่าวเป็นเจ้าของทรัพย์สิน ซึ่งเรื่องทำนองเดียวกันนี้คณะกรรมการกฤษฎีกาได้เคยวินิจฉัยไว้แล้วในเรื่องเสรีจที่ 5/2528 (บันทึกของคณะกรรมการร่างกฎหมาย (ที่ประชุมใหญ่) เรื่องหารือเกี่ยวกับอำนาจฟ้อง (กรณีทรัพย์สินของโรงพยาบาลหรือสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเสียหายเนื่องจากการกระทำละเมิดทางแพ่ง สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ว่าราชการจังหวัดจะเป็นผู้มีอำนาจฟ้อง)) แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงงบประมาณประเภทเงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้แก่หน่วยงานของรัฐและองค์กรเอกชน

อนึ่ง คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมายคณะพิเศษ) มีข้อสังเกตว่า อำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดตามข้อ 8 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ทำให้ระบบราชการ

มีลักษณะรวมศูนย์อยู่ที่การบริหารส่วนกลางและอาจทำให้เกิดข้อขัดข้องในการบริหารราชการได้ เพื่อผ่อนคลายและกระจายภาระหน้าที่ความรับผิดชอบราชการบริหารส่วนกลางอาจมีการมอบอำนาจในเรื่องการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการได้ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

กรณีทรัพย์สินของทางราชการเกิดความเสียหาย หัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่สอบสวนเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเบื้องต้นว่าความเสียหายเกิดจากสาเหตุใด ในกรณีที่หัวหน้าหน่วยงานได้พิจารณาข้อเท็จจริงในเบื้องต้นแล้วมีเหตุอันควรเชื่อว่าความเสียหายเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ ให้หัวหน้าให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดตามที่กำหนดในข้อ 8 วรรคหนึ่ง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ

ส่วนกรณีที่หัวหน้าหน่วยงานได้พิจารณาการสอบสวนข้อเท็จจริงในเบื้องต้นแล้วเห็นว่าไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าความเสียหายเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ก็ไม่ต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด แต่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐต้องรายงานผลการพิจารณาให้ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรือ รัฐมนตรี ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาหรือกำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของบุคคลดังกล่าวทราบเพื่อให้ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรือรัฐมนตรี แล้วแต่กรณีพิจารณาว่าสมควรดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดตามข้อ 12 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ต่อไปหรือไม่

หากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ทรัพย์สินได้รับความเสียหายไม่แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดโดยใช้ดุลพินิจที่ส่อไปในทางที่ไม่สุจริต หัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นต้องรับผิดชอบต่อผลเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ทางราชการในภายหลัง ความเสียหายที่ไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ดังกล่าว ตัวอย่างเช่น ขับรถไปปฏิบัติราชการแล้วกระเจกบังลมเกิดแตกร้ายขึ้นเองภัยธรรมชาติที่ไม่สามารถป้องกันได้ เป็นต้น

กรณีเกิดความเสียหายแก่ส่วนราชการ และเป็นความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ แต่ยังมีได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดภายหลังมีการโอนกิจการระหว่างส่วนราชการให้ส่วนราชการที่รับโอนกิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณหนี้สินและภาระผูกพันเป็นผู้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการ หรือหากมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดโดยส่วนราชการเดิมแล้ว ให้คณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งดำเนินการสอบสวนต่อไปให้แล้วเสร็จ และส่งผลการสอบสวนให้ส่วนราชการที่รับโอนฯ ดำเนินการวินิจฉัยสั่งการแล้วส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

การพิจารณาสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 เป็นการสอบข้อเท็จจริงเพื่อชี้มูลความผิดทางวินัยและความผิดทางอาญา มิได้มุ่งหมายสอบสวนเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิด ในรายงานการ

สอบสวนจึงไม่มีข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิด ของเจ้าหน้าที่ ดังนั้น เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงว่ามีกรกระทำ ละเมิดหรือไม่ จึงต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตาม ข้อ 8 ของระเบียบสำนัก นายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดจะต้องพิจารณาให้ได้ความจริงว่ามีผู้ใดต้องรับ ผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นจะต้องชดใช้มีจำนวนเท่าใด หากไม่ดำเนินการให้ได้ข้อเท็จจริงดังกล่าว สอบสวนก็ไม่สมบูรณ์ อาจจะต้องมีการย้อนสำนวนให้ไปทำมาใหม่

ตามหนังสือตอบข้อหารือของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มีความเห็นว่า การกระทำละเมิด ของเจ้าหน้าที่ที่กระทำก่อนพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มีผลใช้บังคับนั้นจะต้อง แยกพิจารณาเป็น 2 ส่วน กล่าวคือ

1. ในส่วนที่เป็นสารบัญญัติ เช่น ความรับผิดในทางละเมิด สิทธิไล่เบี้ย ความรับผิดอย่างลูกหนี้ร่วม ฯลฯ เป็นไปตามหลักเกณฑ์แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยเรื่องละเมิดซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ ในขณะที่มีการทำละเมิด (ไม่มีการแบ่งส่วนความรับผิดหรือลดส่วนแห่งความรับผิดและต้องรับผิด เต็มจำนวนความเสียหาย)
2. ในส่วนที่เป็นวิธีบัญญัติ เช่น ขั้นตอนการตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง การพิจารณาของผู้มี อำนาจสั่งการ การรายงานกระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบ การแจ้งผลการพิจารณา ฯลฯ ให้ ดำเนินการตามหลักเกณฑ์แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 และ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของ เจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 เพราะหลักเกณฑ์การปฏิบัติเดิมถูกยกเลิกไปแล้ว

อย่างไรก็ตาม ในการพิจารณาสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของคณะกรรมการโดยเฉพาะ กรณีการทุจริตหรือเงินขาดบัญชีนอกจากจะพิจารณาให้ผู้กระทำการทุจริตหรือผู้ที่ทำให้เงินขาดบัญชีรับผิดชอบใช้ตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว ขอให้พิจารณาดูด้วยว่า มีผู้เกี่ยวข้องหรือผู้บังคับบัญชาคนใดกระทำโดยจงใจ หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงจนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ ซึ่งจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายตาม พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ด้วยหรือไม่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ตอบข้อหารือเป็นประเด็นที่น่าจะหยิบยกขึ้นมากล่าวถึงว่า การที่ผู้ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการได้ยื่นฟ้องส่วนราชการและคณะกรรมการสอบสวนความผิดวินัยอย่างร้ายแรงเป็น จำเลยต่อศาลแพ่งเรียกค่าเสียหายโดยกล่าวอ้างว่า คณะกรรมการกลั่นแกล้งเป็นเหตุให้ได้รับความเสียหายนั้น เนื่องจากการสอบสวนทางวินัยเป็นการดำเนินการโดยคณะกรรมการสอบสวนความผิดวินัยซึ่งได้รับแต่งตั้งจาก ผู้บังคับบัญชาเพื่อเสนอต่อผู้บังคับบัญชาว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำผิดวินัยหรือไม่ หากการสอบสวนปรากฏว่าได้มีการ กระทำผิดวินัย ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาจะออกคำสั่งลงโทษทางวินัยผู้ถูกกล่าวหาแล้ว และหากสอบสวนแล้ว

ได้ความว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่มีความผิด ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาจะต้องมีคำสั่งยืนยันสภาพของผู้ถูกกล่าวหาว่ามีได้กระทำผิดวินัย ดังนั้น การสอบสวนทางวินัยจึงเป็น “การพิจารณาทางปกครอง” ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 และคำสั่งลงโทษทางวินัยจึงเป็น “คำสั่งทางปกครอง” ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ด้วย

กรณีนี้เป็นความเสียหายที่เกิดจากการออกคำสั่งทางปกครองจึงไม่อยู่ในความหมายของ “ความเสียหาย” ตามที่กำหนดในข้อ 4 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ เพราะฉะนั้น จึงไม่ต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดแต่อย่างใด

อนึ่ง การออกคำสั่งลงโทษทางวินัยของผู้บังคับบัญชาเป็นคำสั่งทางปกครองของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ถูกลงโทษทางวินัยมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองดังกล่าวตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการ พลเรือน และหากผู้ถูกลงโทษไม่พอใจในผลของการวินิจฉัยอุทธรณ์ก็มีสิทธิยื่นฟ้องต่อศาลปกครองต่อไป

มีกรณีที่ไม่ต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดอีกกรณีหนึ่ง ตามหนังสือตอบข้อหารือของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ให้ความเห็นว่า การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด ตามข้อ 8 วรรคหนึ่ง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบว่าการกระทำละเมิดเกิดขึ้นหรือไม่ มีเจ้าหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่ เจ้าหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายจะต้องรับผิดชอบใช้เป็นจำนวนเท่าใด ในกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดหลายคนเจ้าหน้าที่แต่ละคนมีส่วนความรับผิดชอบเป็นอย่างไร และความเสียหายที่เกิดขึ้นหน่วยงานของรัฐมีส่วนบกพร่องด้วยหรือไม่เพื่อที่จะนำส่วนแห่งความรับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐไปหักออกจากค่าเสียหายที่จะเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ ดังนั้น หน่วยงานของรัฐจึงต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดเพื่อสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเหตุละเมิดที่เจ้าหน้าที่ได้กระทำให้เกิดความกระจ่าง แต่ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐทราบแน่ชัดว่า เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนคือผู้ใด ทราบจำนวนค่าเสียหายที่แน่นอน และเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดยินยอมชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่หน่วยงานของรัฐแล้ว หน่วยงานของรัฐก็ไม่จำเป็นต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด

ส่วนความเสียหายที่มีได้เกิดแก่เงินดังกล่าวข้างต้น สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ให้ความเห็นว่า หน่วยงานของรัฐจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ เพื่อสอบข้อเท็จจริงและเสนอความเห็นก่อนสั่งการว่ามีผู้ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ และเป็นจำนวนเท่าใด เมื่อผู้แต่งตั้งคณะกรรมการดังกล่าวได้มีคำวินิจฉัยสั่งการประการใดแล้ว ก็ต้องส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดให้กระทรวงการคลังตรวจสอบเสมอแม้ว่าก่อนที่จะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด หรือในระหว่างที่คณะกรรมการดังกล่าวกำลังดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความ

รับผิดชอบทางละเมิดอยู่ ผู้กระทำละเมิดจะยินยอมชดใช้ค่าเสียหายเป็นเงินหรือเป็นทรัพย์สินอื่น หน่วยงานของรัฐก็ยังคงต้องดำเนินการดังกล่าวอยู่ต่อไป

อนึ่ง ในกรณีที่ผู้กระทำละเมิดยินยอมชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นทรัพย์สินอย่างอื่น หน่วยงานของรัฐก็ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 หรือตามระเบียบของหน่วยงานนั้นๆ แล้ว ส่งรายงานการตรวจรับพร้อมด้วยสำนวนการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดชอบทางละเมิดให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

กรณีทรัพย์สินสูญหายหรือเสียหายและเจ้าหน้าที่จะต้องรับผิดชอบในกรณีนี้ กระทรวงการคลังได้กำหนดหลักเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่ต้องเรียกชดใช้ตามความรับผิดชอบทางละเมิดไว้แล้ว มีสาระสำคัญพอสรุปได้ว่า กระทรวงการคลังได้กำหนดหลักเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาทางละเมิดของทรัพย์สินประเภทที่กำหนดในบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ของสำนักงบประมาณ โดยไม่รวมทรัพย์สินที่เป็นวัตถุโบราณหรือของมีค่า โดยมีหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังนี้

1. การชดใช้ค่าเสียหายเป็นเงิน กรณีทรัพย์สินสูญหายหรือเสียหายยังไม่ได้ใช้งานให้ชดใช้ตามราคาทรัพย์สินดังกล่าวในปีที่สูญหายหรือเสียหายโดยไม่มีการหักค่าเสื่อมราคาหรือค่าสึกหรอของทรัพย์สินนั้น หรือตามมูลค่าซากของทรัพย์สินนั้นๆ ขึ้นอยู่กับระยะเวลาการใช้ทรัพย์สินว่าอยู่ในช่วงเวลาหรือเกินระยะเวลาที่กำหนดการใช้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว
2. ทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายรายการใดที่มีราคาปัจจุบันไม่เกิน 2,000 บาท ให้ชดใช้ตามราคาปัจจุบันของทรัพย์สินนั้น

อนึ่ง ตามหนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ สร 1001/ว.32 ลงวันที่ 23 ธันวาคม 2525 เรื่อง การคืนพัสดุที่ชำรุดหรือเสื่อมคุณภาพกำหนดว่า พักตร์ที่ชำรุดหรือเสื่อมคุณภาพที่ได้รับชดใช้แล้ว ให้มอบพัสดุดังกล่าวแก่ผู้ต้องรับผิดชอบ แต่ถ้าผู้ต้องรับผิดชอบไม่ประสงค์จะรับพัสดุนั้น ให้ดำเนินการจำหน่ายตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2521 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ 93 หรือข้อ 94 แล้วให้ลงจ่ายออกจากบัญชีตามระเบียบฯ ข้อ 95

เกี่ยวกับข้อห้ามการเป็นกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด แม้ว่าจะระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ จะมีได้บัญญัติไว้ แต่ตามหลักกฎหมายทั่วไปถือว่าการแต่งตั้งผู้ที่เกี่ยวข้องหรืออาจมีส่วนที่เกี่ยวข้องในเรื่องการรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทน เป็นเรื่องที่ไม่ควรกระทำเพราะอาจทำให้การสอบสวนไม่ได้ข้อเท็จจริงครบถ้วนหรือข้อเท็จจริงอาจถูกกรรมการบิดเบือนหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องผู้อื่นอาจไม่ได้รับความเป็นธรรม เช่น แต่งตั้งผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ที่ยักยอกเงินของทางราชการไปและผู้บังคับบัญชาผู้นั้นอาจต้องรับผิดชอบชดใช้เงินให้แก่

ทางราชการร่วมกับเจ้าหน้าที่ผู้ยื่นด้วย เนื่องจาก ผู้บังคับบัญชาผู้ยื่นมีส่วนบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว เป็นเหตุหรือเป็นช่องทางให้ผู้บังคับบัญชาแยกเงินของทางราชการไปเป็นกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง ให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายแจ้งต่อผู้บังคับบัญชา และให้มีการรายงานตามลำดับชั้นจนถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัด ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้ยื่นสังกัด หรือผู้ซึ่งระเบียบนี้กำหนดให้เป็นผู้รับแจ้งตามข้อ 9(1) (2) (3) หรือ (4) แล้วแต่กรณี มีอำนาจร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ

ในกรณีที่เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐมากกว่าหนึ่งแห่งหรือความเสียหายเกิดจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ 8 หรือข้อ 10 บรรดาที่เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณี ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ ทั้งนี้ ตามข้อ 9 ข้อ 10 และข้อ 11 แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ

ส่วนวิธีการแต่งตั้งคณะกรรมการร่วมกันนั้น สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้ตอบข้อหารือกรณีปกป้องค่าเงินบาทว่า เมื่อพิจารณาตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ข้อ 20 ที่กำหนดให้ผู้แต่งตั้งร่วมกันวินิจฉัยสั่งการและเสนอความเห็นทั้งหมดไม่ว่าจะตรงกันหรือไม่ ไปยังกระทรวงการคลังนั้น เห็นได้ว่า ผู้แต่งตั้งร่วมจะต้องร่วมกันลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการฉบับเดียวกันด้วย หากผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเป็นคนละฉบับกัน แม้กรรมการตามคำสั่งดังกล่าวจะเป็นบุคคลเดียวกัน ก็ไม่เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ผู้มีอำนาจแต่งตั้งจะต้องร่วมกันมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นใหม่ โดยอาจแต่งตั้งบุคคลในคณะกรรมการชุดเดิมเป็นกรรมการก็ได้ และคณะกรรมการที่ได้แต่งตั้งขึ้นใหม่ก็อาจนำเอาผลการสอบข้อเท็จจริงที่กรรมการชุดเดิมได้ดำเนินการไปแล้วนั้นมาใช้เพื่อประกอบการพิจารณาต่อไปได้เพราะเป็นเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการในการพิจารณาข้อเท็จจริงอันเกี่ยวกับการกระทำละเมิด โดยตรวจสอบข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานทั้งปวงที่เกี่ยวข้องได้ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ข้อ 14

ยังมีกรณีที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้วินิจฉัยเกี่ยวกับการร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด กรณีรถยนต์ของทางราชการประสบอุบัติเหตุในขณะที่กำลังปฏิบัติราชการโดยเฉี่ยวชนกับรถยนต์ส่วนบุคคลของจำสับตำรวจ สมศักดิ์ ขับซีโดยนายดาบตำรวจ มงคล ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังนี้

1. อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจะถือว่าเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐแห่งหนึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง ซึ่งจะต้องดำเนินการร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทาง

ละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ข้อ 9 ข้อ 10 และข้อ 11 หรือไม่นั้น เห็นว่า การแจ้งและการร่วมกันตั้งคณะกรรมการฯตามข้อกำหนดดังกล่าวมีเหตุผลจากการที่ต้องการให้หน่วยงานของรัฐทั้งสองหน่วยงานได้ร่วมกันดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงไปในคราวเดียวกัน เพื่อให้หน่วยงานต้นสังกัดของเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายได้มีส่วนร่วมในการพิจารณาว่าการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายนั้นเป็นกรณีที่หน่วยงานดังกล่าวต้องรับผิดชอบตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 หรือไม่ ดังนั้น คำว่า “การกระทำของเจ้าหน้าที่” ตามข้อกำหนดดังกล่าวจึงต้องเป็นกรณีที่เป็นกรณปฏิบัติหน้าที่เท่านั้น ในกรณีที่มีการกระทำดังกล่าวมิได้เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ก็ไม่จำเป็นหรือมีเหตุผลใดที่จะต้องมีการแจ้งหรือร่วมกันตั้งคณะกรรมการฯ อีก ในเรื่องนี้ถ้าปรากฏข้อเท็จจริงว่าในขณะที่เกิดเหตุรถยนต์ชนกัน นายดาบตำรวจ มงคลไม่ได้อยู่ในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ก็ต้องถือว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ทางราชการมิได้เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ดังนั้น จึงไม่ต้องมีการแจ้งหรือร่วมกันตั้งคณะกรรมการฯ ตามข้อ 9 และข้อ 10 หรือข้อ 11 ของระเบียบดังกล่าวแต่อย่างใด

2. กรณีเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่งโดยการใช้ทรัพย์สินส่วนตัวแต่ได้กระทำไปในการปฏิบัติหน้าที่ จะต้องดำเนินการตามระเบียบฯ ข้อ 9 ข้อ 10 และข้อ 11 หรือไม่อย่างไร นั้น เห็นว่า กรณีเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง แม้ว่าจะเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นใช้ทรัพย์สินส่วนตัวทำให้เกิดความเสียหายขึ้น หากเป็นการทำให้เกิดความเสียหายในการปฏิบัติหน้าที่ก็ต้องดำเนินการตามระเบียบฯ ข้อ 9 ข้อ 10 และข้อ 11 แล้วแต่กรณี การพิจารณาว่าการกระทำใดเป็นการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่นั้น มิได้พิจารณาจากอุปกรณ์หรือรถยนต์ที่ใช้ว่าจะต้องเป็นของทางราชการหรือไม่ แต่ต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงว่าการกระทำดังกล่าวอยู่ในอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่นั้นหรือไม่ การที่เจ้าหน้าที่นำทรัพย์สินส่วนตัว เช่น รถยนต์มาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ไม่ได้เป็นข้อพิจารณาชี้ขาดว่าการกระทำนั้นไม่เป็นการปฏิบัติหน้าที่แต่อย่างใด

ประกาศ หนังสือเวียน ข้อหารือ
ที่เกี่ยวข้องกับ
ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

ประกาศกระทรวงการคลัง
เรื่อง หลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทน
กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีบุคคลภายนอกได้รับความเสียหายอันเนื่องจากเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งสังกัดหน่วยงานของรัฐตามข้อ 30 แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ได้กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกอันเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นกรอบและแนวทางในการพิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายที่ยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

ฉะนั้น อาศัยข้อกำหนดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ข้อ 34 วรรคหนึ่ง กระทรวงการคลังจึงประกาศกำหนด เรื่อง หลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ในประกาศนี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม และราชการส่วนภูมิภาค แต่ไม่รวมถึงราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่น ของรัฐ

“ผู้เสียหาย” หมายความว่า บุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคล ที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ข้อ 2 ในกรณีที่ผู้เสียหาย ทายาทหรือผู้จัดการมรดกของผู้เสียหาย แล้วแต่กรณียื่นคำขอในหน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทน เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่อันเป็นการละเมิดต่อผู้เสียหาย เมื่อหน่วยงานของรัฐผู้รับคำขอได้ดำเนินการตามขั้นตอนในหมวด 2 แห่งระเบียบ สำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 แล้ว หากเห็นว่า เป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ยื่นคำขอ การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจะพึงใช้โดยสถานใด เพียงใด ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณากำหนดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายหรือสูญหายแก่ทรัพย์สิน แก่ร่างกายหรือชีวิต ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดตามข้อ 3 และข้อ 4 แล้วแต่กรณี

ข้อ 3 ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายหรือสูญหายแก่ทรัพย์สิน ถ้าเป็นความเสียหายเกิดแก่เงินให้ใช้เป็นเงินตามจำนวนความเสียหายที่เกิดขึ้น ถ้าเป็นความเสียหายเกิดแก่ทรัพย์สินอื่นให้ใช้ราคาสุทธิหลังหักค่าเสื่อมราคาแล้ว หรือใช้ค่าซ่อมเพื่อให้ทรัพย์สินนั้นกลับคืนสู่สภาพเดิม โดยมีหลักฐาน เช่น ภาพถ่ายของทรัพย์สินที่เสียหาย ค่าซ่อมตามใบเสร็จรับเงินของบริษัท ห้าง หรือร้าน ที่ทำการซ่อม และใบกำกับภาษี เป็นต้น โดยให้คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดมีหน้าที่ในการพิจารณากำหนดจำนวนเงินค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหาย หรือสูญหายแก่ทรัพย์สินนั้น ตามความเหมาะสมและเป็นธรรม

การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินเพื่อให้ได้ราคาทรัพย์สินสุทธิตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่กระทรวงการคลังกำหนดในการเรียกให้ผู้กระทำละเมิดชดใช้ความเสียหายให้แก่ทางราชการโดยอนุโลม

ข้อ 4 ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายแก่ร่างกายหรือชีวิต ได้แก่

- (1) ค่าใช้จ่ายที่ผู้เสียหายต้องเสียไปเป็นค่ารักษาพยาบาลให้ชดใช้เท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็นแต่ไม่เกิน 20,000 บาท ต่อผู้เสียหายหนึ่งราย โดยมีใบเสร็จรับเงินของสถานพยาบาลมาแสดงเป็นหลักฐาน
- (2) ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ในระหว่างเจ็บป่วย กรณีผู้เสียหายที่มีรายได้ไม่แน่นอนหรือไม่มีการประจำหากระหว่างเจ็บป่วยผู้เสียหายต้องขาดประโยชน์การทำมาหาได้ไป ให้ชดใช้ความเสียหายได้ตามเวลาที่ผู้เสียหายไม่สามารถไปทำงานได้ แต่ไม่เกิน 60 วัน ต่อผู้เสียหายหนึ่งราย ทั้งนี้ ให้คำนวณจากอัตราค่าจ้างขั้นต่ำรายวันตามกฎหมายว่าด้วยคุ้มครองแรงงาน สำหรับผู้เสียหายที่มีรายได้ประจำหากว่าในระหว่างเจ็บป่วยไม่สามารถไปทำงานได้และไม่ได้รับค่าจ้างหรือค่าตอบแทนจากนายจ้างให้ชดใช้ความเสียหายโดยจ่ายให้ตามอัตราค่าจ้างหรือค่าตอบแทนที่ผู้นั้นได้รับแต่ไม่เกินเดือนละ 9,000 บาท และไม่เกิน 2 เดือน ต่อผู้เสียหายหนึ่งราย
- (3) ค่าชดเชยแทนการสูญเสียอวัยวะหรือสูญเสียสมรรถภาพในการทำงานของอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งหรือหลายส่วนของร่างกาย โดยมีหลักฐานทางการแพทย์ว่าผู้เสียหายต้องสูญเสียอวัยวะไปนั้นตกเป็นผู้พิการหรือทุพพลภาพ ให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามความสำคัญของอวัยวะที่สูญเสียไป โดยให้พิจารณาว่าอวัยวะที่สูญเสียไปนั้นทำให้เป็นอุปสรรคหรือเสียความสามารถในการทำงานหรือในการประวิชาชีพหรือในการดำรงชีพมากน้อยเพียงใด การพิจารณาว่าอวัยวะส่วนใด มีความสำคัญมากน้อยเพียงใด ให้เทียบเคียงกับกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและอัตราในการจ่ายเงินสงเคราะห์และกำหนดลักษณะของความพิการทุพพลภาพขนาดหนักจนเป็นอุปสรรคสำคัญยิ่งในการประกอบอาชีพหรือในการดำรงชีพ พ.ศ. 2544 ซึ่งออกตาม

พระราชบัญญัติสงเคราะห์ผู้ประสบภัย เนื่องจากการช่วยเหลือราชการการปฏิบัติงานของชาติ หรือการปฏิบัติตามหน้าที่มนุษยธรรม พ.ศ. 2543 โดยอนุมัติไม่เกิน 50,000 บาท ต่อผู้เสียหายหนึ่งราย

- (4) ค่าปลงศพและค่าใช้จ่ายอันจำเป็นในการจัดการศพตามประเพณีทางศาสนาหรือประเพณีแห่งท้องถิ่น โดยกำหนดให้ชดใช้ตามที่จ่ายจริงไม่เกิน 20,000 บาท ต่อผู้เสียหายที่เสียชีวิตหนึ่งราย
- (5) ค่าขาดไร้อุปการะ ให้พิจารณาว่าทายาทของผู้เสียหายที่ถึงแก่ความตายนั้นต้องเป็นทายาทผู้มีสิทธิได้รับการอุปการะเลี้ยงดูจากผู้ตายตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยจ่ายให้ไม่เกิน 30,000 บาท ต่อผู้เสียหายที่เสียชีวิตหนึ่งราย ถ้าผู้เสียหายมีทายาทผู้มีสิทธิได้รับการอุปการะเลี้ยงดูจากผู้ตายตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มากกว่าสามคนขึ้นไปให้จ่ายเพิ่มขึ้นได้อีกไม่เกิน 20,000 บาท ต่อผู้เสียหายที่เสียชีวิตหนึ่งราย

ข้อ 5 การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามข้อ 3 และข้อ 4 จะต้องให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าของงบประมาณที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบ ทั้งนี้ การพิจารณาให้ความเห็นชอบให้กระทำภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานผลการสอบสวน

ข้อ 6 ให้หน่วยงานของรัฐที่ได้รับคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแจ้งผลการพิจารณาวินิจฉัยแก่ผู้ยื่นคำขอทราบโดยเร็ว กรณีเป็นที่พอใจของผู้เสียหายให้ดำเนินการตามข้อ 7 ต่อไป แต่ถ้าผู้เสียหายยังไม่พอใจในผลการวินิจฉัย ผู้เสียหายมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมหรือศาลปกครองที่มีอำนาจพิจารณาคดีภายใน 90 วัน นับตั้งแต่วันที่ผู้เสียหายได้รับแจ้งผลการวินิจฉัย

ข้อ 7 การเบิกจ่ายเงินเพื่อชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายให้กระทำภายใน 7 วัน นับแต่วันที่ผู้เสียหายตอบรับผลการวินิจฉัยตามข้อ 6

ข้อ 8 ค่าสินไหมทดแทนที่เกินกว่าที่กำหนดตามข้อ 3 และข้อ 4 หรือค่าสินไหมทดแทนกรณีอื่นอันพึงมีนอกเหนือจากประกาศนี้ ให้หน่วยงานของรัฐขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลังเป็นรายกรณีไป

ข้อ 9 ประกาศนี้ให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 27 กันยายน พ.ศ. 2545

ประกอบ ตันติยาพงศ์

รองปลัดกระทรวงฯ รักษาราชการแทน

ปลัดกระทรวงการคลัง

26 ธันวาคม 2545

เรื่อง หลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ

ด้วยพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มาตรา 8 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่หน่วยงานของรัฐในกรณีเจ้าหน้าที่ได้กระทำไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงโดยสิทธิเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีดังกล่าวจะมีเพียงใดให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรม หรือความผิด หรือความบกพร่อง หรือระบบดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์หน่วยงานของรัฐแต่ละแห่งจึงกำหนดค่าสินไหมทดแทนในกรณีต่างๆ ตามความเหมาะสมของหน่วยงานของตน ทำให้เกิดความเสื่อมล้ำไม่เป็นธรรม และความไม่เสมอภาคแก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของแต่ละหน่วยงานของรัฐ

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้หน่วยงานของรัฐมีมาตรฐานในการกำหนดความรับผิดของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันและเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเสมอภาคกับเจ้าหน้าที่ของทุกหน่วยงาน จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด ดังนี้

1. กรณีกระทำด้วยความจงใจ ซึ่งเป็นการกระทำที่มีได้เกิดจากการทุจริตของเจ้าหน้าที่แต่เป็นการจงใจกระทำหรือละเว้นการกระทำที่ประสงค์ต่อผลหรือยอมเล็งเห็นผลในความเสียหาย โดยผิดกฎหมาย และก่อให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐจากการกระทำดังกล่าว กรณีเป็นความเสียหายลักษณะพฤติการณ์ระดับความร้ายแรงสูงสุด สมควรกำหนดความรับผิดของเจ้าหน้าที่ให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเต็มจำนวนความเสียหายหรือในอัตราร้อยละ 100
2. กรณีกระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ซึ่งเป็นการกระทำที่มีได้ตั้งใจเพื่อประสงค์ต่อผลหรือยอมเล็งเห็นผลในการกระทำ แต่ผู้กระทำได้กระทำโดยผิดกฎหมายและก่อให้เกิดความเสียหายเนื่องจากการมิได้ระมัดระวังตามที่บุคคลจะระวังในลักษณะที่เบี่ยงเบนไปจากเกณฑ์มาตรฐานอย่างมาก โดยสมควรกำหนดความรับผิดของเจ้าหน้าที่เป็น 3 ระดับ คือ
 - ระดับที่ 1 กรณีเจ้าหน้าที่กระทำหรือละเว้นการกระทำโดยฝ่าฝืนหรือหลีกเลี่ยงหรือละเลยการใช้หรือบังคับใช้กฎหมายและระเบียบข้อบังคับของทางราชการจนเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐอย่างร้ายแรงโดยมิได้มีการแก้ไขและบรรเทาความเสียหายให้แก่ทางราชการ

กรณีเป็นความเสียหายลักษณะพฤติการณ์ระดับร้ายแรง สมควรกำหนดความรับผิดของเจ้าหน้าที่ให้ชัดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีนี้ในระหว่างอัตราร้อยละ 91-95

- ระดับที่ 2 กรณีเจ้าหน้าที่กระทำหรือละเว้นกระทำในลักษณะการฝ่าฝืนหรือหลีกเลี่ยงหรือละเลยการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของทางราชการจนเกิดความเสียหายแก่ทางราชการ แต่ได้เข้ามาช่วยแก้ไขและบรรเทาความเสียหายให้แก่ทางราชการ เพื่อมิให้เกิดความเสียหายเพิ่มขึ้น หรือทำให้เสียหายน้อยลง กรณีเป็นความเสียหายลักษณะพฤติการณ์ระดับค่อนข้างร้ายแรงสมควรกำหนดความรับผิดของเจ้าหน้าที่ให้ชัดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีนี้ในระหว่างอัตราร้อยละ 81-90
 - ระดับที่ 3 กรณีเจ้าหน้าที่กระทำหรือละเว้นการกระทำโดยขาดความระมัดระวังในลักษณะที่คาดเห็นหรือหากระมัดระวังสักเล็กน้อยก็คงได้คาดเห็นได้ว่าความเสียหายอาจเกิดขึ้นได้ สมควรกำหนดความรับผิดของเจ้าหน้าที่ให้ชัดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีนี้ในระหว่างอัตราร้อยละ 65-80
3. สำหรับการให้หักส่วนความรับผิดของเจ้าหน้าที่ออกในกรณีหน่วยงานของรัฐมีส่วนในความรับผิดด้วย ตามนัยมาตรา 8 กรณีการละเมิดของเจ้าหน้าที่เกิดจากความผิดหรือบกพร่องของหน่วยงานของรัฐ หรือระบบการดำเนินการส่วนรวมนั้น เนื่องจากเป็นเรื่องที่มีรายละเอียดมากและเงื่อนไขในทางปฏิบัติที่ยังขาดข้อเท็จจริงที่จะนำมาพิจารณาและตั้งเป็นหลักเกณฑ์ได้จึงเห็นสมควรให้แต่ละหน่วยงานของรัฐหักลดลงได้ตามสมควรแก่กรณี โดยกระทรวงการคลังจะได้พิจารณาถึงความเหมาะสมให้อีกครั้งหนึ่ง

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดแจ้งหน่วยงานที่อยู่ในการควบคุมดูแลหรือในกำกับดูแลถือเป็นหลักปฏิบัติโดยเคร่งครัดต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

ประกอบ ตันติยาพงศ์

(นายประกอบ ตันติยาพงศ์)

รองปลัดกระทรวงการคลัง

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านทรัพย์สิน

กระทรวงการคลัง

ที่ กค 0406.2/ว 139

ถนนพระราม 6 กทม. 10400

29 พฤศจิกายน 2547

เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 กรณีเจ้าหน้าที่ที่พัก อยู่ใน
บ้านพักของทางราชการกระทำละเมิด

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ และหัวหน้าหน่วยงาน
ของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

- อ้างถึง 1. พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
พ.ศ. 2539
3. หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร 0905/628 ลงวันที่ 16 สิงหาคม 2547

ด้วยกรมบัญชีกลางรายงานว่าได้หารือปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติตาม
พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กรณีการเกิด
เพลิงไหม้บ้านพักที่ทางราชการจัดให้ว่า การที่เจ้าหน้าที่ผู้เข้าพักในบ้านพักดังกล่าวมีหน้าที่ดูแลรักษาบ้านพัก เป็นการ
ปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือไม่ และถ้าหากทำให้เกิดความเสียหายขึ้นกับบ้านพักของทางราชการจะต้องรับผิดตาม
พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 หรือไม่ ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ)
พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่เจ้าหน้าที่เข้าพักในบ้านพักของทางราชการไม่ใช่การปฏิบัติหน้าที่ให้แก่หน่วยงานของรัฐ
เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้นั้นทำให้เกิดความเสียหายขึ้นกับบ้านพักการพิจารณาความรับผิดจึงต้องเป็นไปตามระเบียบหรือ
ข้อบังคับว่าด้วยการพักอาศัยในบ้านพักของทางราชการ ถ้าไม่มีระเบียบหรือข้อบังคับดังกล่าวก็ต้องเป็นไปตาม
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ตามมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.
2539 การพิจารณาความรับผิดของเจ้าหน้าที่ จึงพิจารณาเพียงว่า เป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อหรือไม่เท่านั้น
โดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วขอเรียนว่า เนื่องจากปัจจุบันนี้มีหน่วยงานของรัฐต่าง ๆ แจ้งผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกรณีเกิดเพลิงไหม้บ้านพักของทางราชการในลักษณะดังกล่าวเพื่อให้กระทรวงการคลังตรวจสอบเป็นจำนวนมาก โดยคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดและผู้แต่งตั้งได้พิจารณาความรับผิดของเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ซึ่งไม่เป็นไปตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ข้างต้น ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปในแนวทางเดียวกัน กระทรวงการคลังเห็นควรเวียนแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) เพื่อให้หน่วยงานของรัฐต่าง ๆ ถือปฏิบัติให้ถูกต้องต่อไป สำหรับรายละเอียดความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) สามารถตรวจสอบได้จากเว็บไซต์ของกรมบัญชีกลาง (www.cgd.go.th)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องถือปฏิบัติให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ข้างต้นด้วย

ขอแสดงความนับถือ
ประกอบ ตันติยาพงศ์
(นายประกอบ ตันติยาพงศ์)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง

สำนักความรับผิดทางแพ่ง

กลุ่มพัฒนาและบริหารงานละเมิดและแพ่ง

โทร. 0 2271 1999

Call center 0 2271 0686 – 90 ต่อ 6415

Email : civilbur@cgd.go.th

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง ทหารือแนวทางการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

พ.ศ. 2539 : กรณีเจ้าหน้าที่ที่พักอยู่ในบ้านพักของทางราชการกระทำละเมิด

กรมบัญชีกลางมีหนังสือ ที่ กค 0406.6/13983 ลงวันที่ 24 พฤษภาคม 2547 ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอรื้อปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 สรุปความได้ว่า ด้วยกรมทางหลวงได้แจ้งผลการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดกรณีเกิดเหตุเพลิงไหม้บ้านพักแขวงทางอุบลราชธานี ที่ 1 ซึ่งเป็นบ้านไม่มีลักษณะเป็นห้องแถวอยู่ในสภาพทรุดโทรม ในขณะที่เกิดเหตุผู้ที่พักอยู่ได้ยินเสียงคล้ายไฟฟ้าช๊อตดังมาจากห้องพักที่ไม่มีบุคคลใดอาศัยอยู่และถูกล็อคไว้ จากนั้นเพลิงก็ลุกไหม้ขึ้น ความเห็นของช่างผู้ชำนาญการของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคผู้ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุระบุว่าสาเหตุการเกิดเพลิงไหม้ อาจเกิดจากมีสิ่งของหรือสัตว์เข้าไปทำให้เกิดประกายไฟและมีสะเก็ดไฟลุกไหม้ขึ้นไปถูกสิ่งของอื่นที่ติดไฟทำให้เกิดเพลิงไหม้ คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดและกรมทางหลวงพิจารณาแล้วเห็นว่าสาเหตุของการเกิดเพลิงไหม้ไม่ได้เกิดจากการวางเพลิงหรือโดยความประมาทเลินเล่อของบุคคลใดแต่เกิดจากเหตุสุดวิสัยซึ่งไม่มีผู้ใดต้องรับผิดชอบ

กรมบัญชีกลางชี้แจงว่า คณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่งมีปัญหาในการพิจารณาเกี่ยวกับหน้าที่ของข้าราชการที่เข้าพักในบ้านพักที่ทางราชการจัดให้ จึงขอรื้อดังนี้

1. ข้าราชการที่เข้าพักในบ้านพักที่ทางราชการจัดทำให้มีหน้าที่ต้องระมัดระวังดูแลรักษาบ้านพักของทางราชการให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัย และไม่เกิดอันตรายต่อทรัพย์สินของทางราชการอย่างวิญญูชนจะพึงปฏิบัติ หน้าที่ดังกล่าวถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการตามคำสั่งที่ทางราชการได้จัดหาบ้านพักให้ข้าราชการเข้าพักด้วยหรือไม่
2. หากเกิดความเสียหายแก่บ้านพักที่ทางราชการจัดทำให้ เช่น กรณีเกิดเพลิงไหม้โดยข้อเท็จจริงปรากฏว่า ข้าราชการที่พักในบ้านพักดังกล่าวไม่ได้ใช้ความระมัดระวังดูแลรักษาบ้านพักอย่างวิญญูชนจะถึงปฏิบัติ จะถือว่าความเสียหายดังกล่าวเกิดจากการ ละเว้นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อหรือไม่ และจะถึงขั้นที่เป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่ อย่างไร
3. กรณีตามตัวอย่างข้างต้นในชายที่ต้องพิจารณาความรับผิดของข้าราชการหรือลูกจ้างที่พักอยู่ในบ้านพักที่ทางราชการจัดหาให้ว่ากระทำโดยประมาทเลินเล่อทำให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของทางราชการตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 หรือไม่อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่ามีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่าการที่เจ้าหน้าที่ผู้เข้าพักในบ้านพักที่ทางราชการจัดหาให้มีหน้าที่ดูแลรักษาบ้านพักเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือไม่ และถ้าหากทำให้เกิดความเสียหายขึ้นกับบ้านพักของทางราชการจะต้องรับผิดชอบตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่เจ้าหน้าที่เข้าพักในบ้านพักของทางราชการไม่ใช่การปฏิบัติหน้าที่ให้แก่หน่วยงานของรัฐ เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้นั้นทำให้เกิดความเสียหายขึ้นกับบ้านพัก การพิจารณาความรับผิดจึงต้องเป็นไปตามระเบียบหรือข้อบังคับว่าด้วยการพักอาศัยในบ้านพักของทางราชการ ถ้าไม่มีระเบียบหรือข้อบังคับดังกล่าวก็ต้องเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทั้งนี้ ตามมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

เมื่อความรับผิดของเจ้าหน้าที่ในกรณีนี้เป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้วการพิจารณาความรับผิดของเจ้าหน้าที่จึงพิจารณาเพียงว่าเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อหรือไม่เท่านั้น โดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่

พรทิพย์ จਾਲะ

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

16 มีนาคม 2548

เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ กรณียานพาหนะเกิดอุบัติเหตุเสียหาย

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

อ้างถึง 1. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

2. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0526.6/ว 34086 ลงวันที่ 22 กันยายน 2540

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ข้อ 14 วรรคสอง กำหนดว่ากระทรวงการคลังอาจกำหนดแนวทางการ สอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้แก่หน่วยงานของรัฐ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติเป็นการทั่วไปได้ นั้น

เนื่องจาก ปัจจุบันจากผลการตรวจสอบสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกรณีการใช้นยานพาหนะของหน่วยงานของรัฐมักจะประสบอุบัติเหตุบ่อยครั้งมาก และก่อให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐเป็นจำนวนมาก โดยสาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากการนำยานพาหนะของหน่วยงานไปใช้มิใช่ในการปฏิบัติหน้าที่ นอกจากนี้ยังพบว่าอุบัติเหตุเกิดจากผู้ขับขี่เสพสุราหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ซึ่งเป็นการขัดต่อนโยบายของรัฐที่มุ่งจะลดอุบัติเหตุที่เกิดจากผู้ขับขี่เสพสุราหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ทำให้หน่วยงานของรัฐได้รับความเสียหาย และต้องเสียเวลามาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหาตัวบุคคลผู้ต้องรับผิดโดยไม่ใช่เหตุอันสมควร

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วขอเรียนว่า เพื่อป้องกันมิให้หน่วยงานของรัฐได้รับความเสียหายและต้องสูญเสียเวลาแก่การสอบสวนเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกรณีดังกล่าว จึงเห็นควรให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีมาตรการควบคุมการใช้นยานพาหนะของหน่วยงานในการปฏิบัติหน้าที่เท่านั้น และควบคุมพนักงานผู้ขับขี่หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่พนักงานผู้ขับขี่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความระมัดระวัง โดยเฉพาะการดื่มสุราในระหว่างขับขี่ยานพาหนะ ทั้งนี้ หากการใช้นยานพาหนะของหน่วยงานของรัฐยังประสบอุบัติเหตุได้รับความเสียหายให้หน่วยงานของรัฐจะต้องมีรายงานการสอบข้อเท็จจริงดังนี้

1. พฤติการณ์การใช้นยานพาหนะของผู้ขับขี่ ผู้ควบคุมและผู้อนุญาตว่าได้ใช้นยานพาหนะของหน่วยงานไปในการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ ตลอดจนพฤติการณ์ในการขับขี่ของผู้ขับขี่ว่า เป็นการประมาทเลินเล่อหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่ เช่น ขับรถยนต์ด้วยความเร็วสูง

2. ชั้บรณนตโดยไม่วั้นระยะให้ห่างรคค้หน้าพอสมควรในระยะที่จะหยุคทรถได้โดยพลอคถัยในเมือจ้าเป็นต้องหยุคทรถหรือชั้บรณนตฝ่าฝืนกฎจราชร เป็นต้น
3. สรุปลการสอบสวณของพนักงนสอบสวณในทุคกรณึ
4. ผลการทรวจวัดระค้บแอลกอฮอล์ในร่างกายของผู้ชั้บขี่ประกอบสำนวนการสอบสวณและหากไม่มีรายงานผลการทรวจวัดระค้บแอลกอฮอล์ดั่งกล่าว จะต้องชี้แจงเหตุผลและความจ้าเป็นไว้ในสำนวนการสอบสวณด้วย

จ้ิงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และจ้ิงให้ผู้เกี่ยวข้องถือปฏิบัติให้เป็นไปตามแนวทวงดั่งกล่าวด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ประกอบ ตันตียาพงค์

(นายประกอบ ตันตียาพงค์)

รองปลัดกระทรวงการคลัง

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง

สำนักความรับผิดชอบทางแพ่ง

กลุ่มพัฒนาและบริหารงานละเมิดและแพ่ง

โทร. 0 2271 1999

Call center 0 2271 0686 – 90 ต่อ 6415

Email : civilbur@cgd.go.th

20 มิถุนายน 2548

เรื่อง ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลัง
ตรวจสอบ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตาม
พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

อ้างถึง หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค 0530.6/ว 133 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2544

ตามที่กระทรวงการคลังอาศัยข้อกำหนดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การ
ปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ข้อ 17 วรรคสองออกประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง
ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ฉบับลงวันที่ 15 ตุลาคม 2544
ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 118 ตอนพิเศษ 111 ง วันที่ 7 พฤศจิกายน 2544 และได้
แจ้งเวียนให้หน่วยงานของรัฐตามความหมายของพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539
ถือปฏิบัติตามหนังสือที่อ้างถึง นั้น

บัดนี้ กระทรวงการคลังได้ยกเลิกประกาศกระทรวงการคลังฉบับดังกล่าวและได้ออกประกาศ
กระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ประกาศ
ณ วันที่ 10 พฤษภาคม 2548 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 122 ตอนพิเศษ 41 ง วันที่ 6
มิถุนายน 2548 พร้อมทั้งกำหนดแบบให้หน่วยงานของรัฐรวบรวมสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่
ไม่ต้องส่งให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ เพื่อรายงานให้กระทรวงการคลังทราบต่อไป

สำหรับการปฏิบัติตามประกาศกระทรวงการคลังดังกล่าว เพื่อให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติให้เป็นไป
ในแนวทางเดียวกัน กระทรวงการคลังขอเรียนชักชวนความเข้าใจ ดังนี้

1. กรณีความเสียหายเกิดขึ้นแก่หน่วยงานของรัฐอันมีสาเหตุและค่าเสียหายเป็นไปตามนัยประกาศ
กระทรวงการคลัง ซึ่งอยู่ระหว่างการดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดหรือการสอบข้อเท็จจริง
ความรับผิดทางละเมิดเสร็จสิ้นแล้ว แต่ยังมีได้ส่งสำนวนการสอบสวนให้กระทรวงการคลัง

ตรวจสอบนับตั้งแต่วันที่ประกาศมีผลใช้บังคับ หน่วยงานของรัฐไม่ต้องส่งสำนวนการสอบสวนให้
กระทรวงการคลังตรวจสอบ

2. สำนวนการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่หน่วยงานของรัฐไม่ต้องส่งให้กระทรวงการคลัง
ตรวจสอบตามข้อ 1 ให้หน่วยงานของรัฐรวบรวมรายงานให้กระทรวงการคลังทราบทุกกระยะ 3 เดือน ตาม
แบบที่กระทรวงการคลังกำหนด
3. ในกรณีที่เกิดความสงสัยและเห็นสมควร กระทรวงการคลังอาจเรียกสำนวนการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิด
ทางละเมิดที่หน่วยงานของรัฐไม่ต้องส่งให้กระทรวงการคลังดังกล่าว เพื่อตรวจสอบได้ตามความเหมาะสม

ประกาศกระทรวงการคลังและแบบที่กระทรวงการคลังกำหนด ตลอดจนเหตุผลในการออกประกาศ
หน่วยงานของรัฐ สามารถค้นหาและตรวจสอบได้ที่ www.cgd.go.th

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

ประกอบ ตันติยาพงศ์

(นายประกอบ ตันติยาพงศ์)

รองปลัดกระทรวงการคลัง

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง

สำนักความรับผิดทางแพ่ง

กลุ่มพัฒนาและบริหารงานละเมิดและแพ่ง

โทร. 0 2271 1999

Call center 0 2271 0686 – 90 ต่อ 6415

Email : civilbur@cgd.go.th

ประกาศกระทรวงการคลัง
เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงาน
ให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

โดยที่เป็นการสมควรยกเลิกประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ตามประกาศกระทรวงการคลัง ฉบับลงวันที่ 15 ตุลาคม 2544 และเพื่อเป็นการลดขั้นตอนวิธีปฏิบัติและให้การพิจารณาผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเสร็จสิ้นไปโดยเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในข้อ 17 วรรคสอง แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 กระทรวงการคลังจึงยกเลิกประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ฉบับลงวันที่ 15 ตุลาคม 2544 และให้ใช้ข้อความตามประกาศฉบับนี้แทน

1. ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับทรัพย์สินของหน่วยงานของรัฐจากสาเหตุทั่วไป (เช่น อุบัติเหตุเพลิงไหม้ ทรัพย์สินเสียหายหรือสูญหาย เป็นต้น) ซึ่งมิได้มีสาเหตุจากการทุจริต เงินขาดบัญชีหรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรีหรือข้อบังคับต่าง ๆ หน่วยงานของรัฐไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ดังนี้
 - 1.1 สำหรับส่วนราชการ ค่าเสียหายครั้งละไม่เกิน 500,000 บาท
 - 1.2 สำหรับราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นของรัฐ ค่าเสียหายครั้งละไม่เกิน 1,000,000 บาท
 - 1.3 ความเสียหายที่มีจำนวนเกินกว่า ข้อ 1.1 และ 1.2 และหน่วยงานของรัฐพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ต้องรับผิดต้องชดใช้ค่าเสียหายตั้งแต่ร้อยละ 75 ของค่าเสียหายทั้งหมด
2. ความเสียหายเกิดขึ้นแก่หน่วยงานของรัฐซึ่งมีสาเหตุจากการทุจริต เงินขาดบัญชีหรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรีหรือข้อบังคับต่าง ๆ (เช่น การไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณหรือระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเงินการคลัง การจัดซื้อจัดจ้างไม่ปฏิบัติตามระเบียบฯ ว่าด้วยการพัสดุหรือฝ่าฝืนมติคณะรัฐมนตรี เป็นต้น) หน่วยงานของรัฐไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ดังนี้

2.1 ความเสียหายซึ่งมีสาเหตุจากการทุจริต และหน่วยงานของรัฐได้พิจารณาให้ผู้ทุจริตรับผิดชอบใช้เต็มจำนวนความเสียหายและพิจารณาให้ผู้เกี่ยวข้องที่ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงจนเป็นโอกาสหรือช่องทางให้เกิดการทุจริตชดใช้ค่าเสียหายเต็มจำนวนความเสียหายตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 แล้ว

2.2 ความเสียหายซึ่งมีสาเหตุจากการที่เงินขาดบัญชีหรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ มติ คณะรัฐมนตรีหรือข้อบังคับต่าง ๆ และต้องมีได้เกิดจากการทุจริต เมื่อหน่วยงานของรัฐได้พิจารณาให้ผู้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงชดใช้ค่าเสียหายเต็มจำนวนความเสียหายตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 แล้ว

ความเสียหายที่หน่วยงานของรัฐไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังตรวจสอบตามนัยดังกล่าวข้างต้น หน่วยงานของรัฐจะต้องรายงานความเสียหายที่เกิดขึ้น ตามแบบที่กระทรวงการคลังกำหนดไปให้กระทรวงการคลัง ทราบทุกระยะ 3 เดือน

ทั้งนี้ ให้มีผลบังคับนับตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 10 พฤษภาคม พ.ศ. 2548

ประกอบ ตันติยาพงศ์

(นายประกอบ ตันติยาพงศ์)

รองปลัดกระทรวงการคลัง

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน